

Razvoj živinoreje

Živinoreja ima velik pomen za naše gospodarstvo sploh. Daje nam vrsto proizvodov visoke kakovosti za prehrano prebivalstva — mleko z mlečnimi proizvodi, meso, maščobe, jajca, med, dalje surovine za industrijo: kožo, volno, dlako in drugo. Tudi glede izvoza je živinoreja zelo važna panoga. Za kmetijsko proizvodnjo pa je pomen živinoreje še večji. Kmetijstvu daje hlevski gnoj za poljedeljsko proizvodnjo in vprežno silo — dva važna činitelja v celotni kmetijski proizvodnji. Zato je treba posvetiti živinoreji posebno pozornost, tako glede številčnega povečanja, kakor glede izboljšanja kakovostne sestave posameznih vrst živine. To sta pravzaprav dva najvažnejša problema naše živinoreje.

Glede na številčno stanje živine v povojnem obdobju ne bi mogli reči, da imamo določeno trajno težnjo porasta ali nazadovanja števila živine. Nihanja v kmetijski proizvodnji, ki so pogojena z vremenskimi neugodami, so vplivala tudi na razvoj živinoreje.

GOVEDOREJA SE POPRAVLJA OD POSLEDIC SUŠE

Pri nas imamo vse naravne pogoje za razvoj govedoreje. Ta predstavlja v največjem delu države najvažnejšo vrsto živine. Govedoreja je precej razprostranjena in spada naša

na suša v l. 1950, ko se je zaradi pomanjkanja živinske kreme število goved zmanjšalo za okrog pol milijona glav. Ker gre obnavljanje v govedoreji počasi se bodo te posledice suše občutile še precej časa. Šele letos smo dosegli številčno stanje, ki smo ga imeli ob začetku sušnega obdobja.

Hkrati s porastom števila pa se postopoma spreminja tudi kakovostna sestava goveda. To vidimo v povečanju števila krav, t. j. produktivnih glav, na račun zmanjšanja števila volov. V zadnjih letih se je število krav povečalo za nad 200.000, med tem ko se je število volov zmanjšalo za nekaj 10.000 glav. To pomeni, da prihaja v govedoreji postopoma do izraza njen glavni namen, to je, da da več proizvodov za prehrano in da je v manjši meri vir za vprežno silo v kmetijstvu. Ta razvoj se bo pospešil z večjo uporabo mehanizacije v kmetijski proizvodnji.

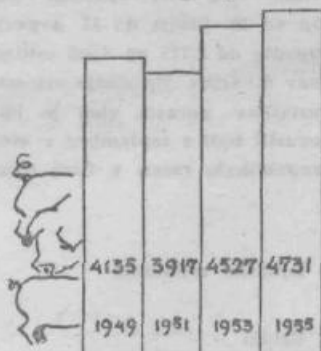
V primerjavi s predvojnimi stanjem imamo danes več goved, kar lahko vidimo iz naslednje tabele:

Število prašičev v tisočih repih	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955
	4035	4295	3917	3999	4527	4310	4731

Čeprav se je v zadnjih letih število prašičev povečalo, vendar to še ni zadosti, ker jih imamo še vedno sorazmerno manj kakor pred vojno. Po popisu iz l. 1921 je prišlo na 100 prebivalcev 27 prašičev, leta 1931 — 34, leta 1949 — 26, leta 1955 pa 27.

Okrog 45% prašičev redijo v ravninskem predelu (Vojvodina

Število prašičev v tisočih repov

in Slavonija). Tu imamo tudi najbolj kakovostne pasme prašičev. Ker je to obenem tudi žitorodni predel, ki daje skoraj polvico vsega pridelka koruze, so zategadej velike možnosti za nadaljnjo povečanje števila prašičev.

Normalnemu razvoju prašiče-

reje zelo škodujejo razne živinske nalezljive bolezni. V letu 1952 in 1953 je od raznih boleznih poginilo povprečno okrog 1.200.000 prašičev na leto, kar pomeni izgubo okrog 80.000 ton mesa. Ta škoda se zmanjšuje z izboljšanjem zdravstvene službe v živinoreji. Že v l. 1954 smo zmanjšali število poginulih prašičev za 700.000, letos so se te izgube še nadalje znatno zmanjšale z izvajanjem programa zatiranja prašičje kuge pa bomo te izgube skrčili na najmanjšo mero.

DOBRI POGOJI ZA OVČARSTVO

Naša država ima na površini več kakor 6 milijonov hektarov travnikov in pašnikov ugodne pogoje tudi za razvoj ovčarstva. Zato zavzemamo po številu ovac tretje mesto v Evropi — za Anglijo in Španijo.

Po vojni se število ovac v primerjavi z govedom in prašiči ni dosti spremenilo.

Število ovac v tisočih glav	1949	1951	1953	1955
	11.654	10.276	11.404	11.935

Ovčarstvo je najbolj razširjeno v hribovitih in goratih področjih, kjer prevladujejo domače pasme.

ŠTEVILO KONJ SE JE SPET POVEČALO

Po popisu l. 1931 je znašalo število konj 1.332.000 glav, med tem ko jih imamo sedaj 1.239.000. V primerjavi s predvojnimi stanjem se je število konj zmanjšalo zaradi velikega uničevanja med vojno. V l. 1949 smo imeli 1.049.000 konj, kar pomeni, da se je njihovo število do danes povečalo za okrog 200.000. Ni pričakovati, da bi se število konj v prihodnje večalo, ker se bo zaradi vse večje uporabe strojev morala zmanjšati uporaba konjske zaprege v kmetijskem delu. Zmanjšanje števila konj v kmetijstvu je v mnogočem odvisno od tega, koliko bomo mogli v bližnji prihodnosti preskrbeti traktorjev in drugih strojev za kmetijstvo, kakor tudi od tega, s kakšno naglico se bodo zadrage lotile ustanavljanja strojnih postaj in servisov, da bi postale kmetom zaprege praktično nepotrebne.

Ce gledamo na živinorejo kot na celotno panogo kmetijske proizvodnje, se nam postavlja nekaj problemov, ki jih je treba rešiti, da bi ta panoga v celoti rešila naše probleme prehrane, da bi oskrbela industrijo s surovinami in dosegla večji delež v izmenjavi z inozemstvom. Ni več glavni problem povečanje števila živine, temveč izboljšanje krmljenja, vzdrževanja in nege, kakor tudi stalno izboljševanje pasme živine. (to je, da preskrbimo pasme s produktivnejšimi lastnostmi kakor jih imajo naše domače pasme). Dober del teh problemov smo že zajeli — začela se je selekcija, čeprav precej počasi, v kolobarjenju uvajamo sleguminozov, kar vpliva na izboljšanje krmne baze, uva-

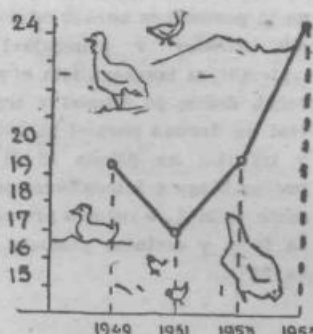
žamo plemenitejše pasme goved, prašičev in perutnine, izvajamo merizakcijo ovac. Vse to pa nima še zadostnega obsega, da bi lahko pričakovali hitrejši napredek. Pričakovati je, da se bodo kaj kmalu zadrage aktivizirale na širši fronti za pospeševanje živinoreje, ker so tiste zadrage, ki so se pokazale aktivne pri reševanju teh problemov, dosegle že odlične uspehe.

GOJITEV IN IZVOZ PERUTNINE

Perutinarstvo v naši državi ne daje, kljub ugodnim pogojem, zadovoljivih rezultatov. Ker ne skrbimo dovolj za zaščito in nego perutnine, imamo vsako leto razne vdore nalezljivih in zajedalskih obolenj, ki prinašajo našemu perutninarstvu veliko škodo. Kakor nam povedo statistični podatki, je v l. 1954 poginilo 13.552.000 glav razne vrste perutnine, kar predstavlja izgubo okoli 20.000 ton mesa, nekaj stotin milijonov jajc itd.

Razen tega so na povojni razvoj perutninarstva vplivale tudi nenormalne letine v kmetijstvu, ko se je zaradi pomanjkanja prehrane zmanjševalo število perutnine.

Število perutnine v milijonih glav

Število perutnine v tisočih glav:

1949	19.354
1951	17.174
1953	19.663
1955	24.655

V primerjavi s predvojnimi stanjem imamo danes nekaj milijonov glav perutnine več. Večina naše perutnine pa (okrog 75%) je domače primitivne pasme. Računajo, da znese naša perutnina okrog eno milijardo jajc na leto.

Druga negativna plat našega perutninarstva je njegova enostranost, ki se kaže v tem, da 87 odstotkov vsega perutninarstva predstavljajo kokoši, medtem ko imamo rac, gosi in puranov skupaj 13 odstotkov. Malo ugodnejše razmerje je v Vojvodini, kjer gojijo več gosi, rac in puranov, toda tudi tu predstavljajo kokoši še vedno nad 80 odstotkov vsega perutninarstva.

Zaradi številnosti perutninarstva je naša država velik izvoznik perutnine in perutninarskih proizvodov v Evropi. Tako smo v l. 1954 izvozili v osem evrop-

skih držav 258 milijonov svežih jajc, 593 ton zmrznjenih jajc, nekaj deset tisočev kosov perutnine in nekaj stotin ton perutninskega mesa.

PROIZVODNJA MLEKA NI ZADOSTNA

V naši državi imamo okrog 2 in pol milijona krav, 7 milijonov ovac in okrog 300.000 koz. Kljub velikemu številu molznih

Proizvodnja mleka v milijonih litrov

glav pa namolzem malo in ne dovolj mleka. Po statističnih podatkih se je v zadnjih letih vsa proizvodnja mleka gibala takole:

Proizvodnja mleka v milijonih litrov:	1952	1953	1954
	1.464	1.696	1.701

Proizvodnja na prebivalca znaša 100 litrov na leto.

Države, ki imajo sorazmerno manj živine, zlasti goveda, imajo na prebivalca mnogo večje proizvodnje mleka. Tako ima Belgija s 23 glav goveda na 100 prebivalcev 450 litrov mleka na prebivalca. Nizozemska s 27 glav goveda na 100 prebivalcev ima 552 litra mleka na prebivalca na leto. Pri nas pride na 100 prebivalcev 30 glav goveda, proizvodnja mleka pa znaša 100 litrov na leto. Francija ima 400 litrov mleka na prebivalca na leto, Švedska 675 litrov, Danska 1.216 litrov itd.

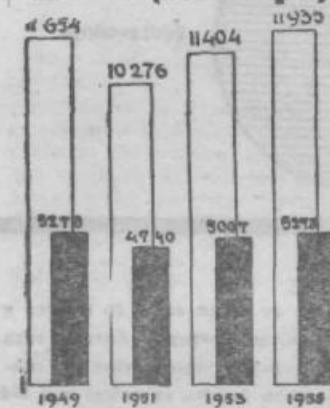
Mleka nimamo zadosti predvsem zato, ker je majhna mlečnost krav, kajti kravje mleko tvori nad 90 odstotkov proizvodnje. Mlečnost naših krav pa je majhna zaradi nepravilnega krmljenja živine, slabe pasme goved, velikega izkoriščanja krav kot vprežne živine pri kmetijskih delih in zaradi raznih boleznih, ki so v naši govedoreji še zelo zakoreninjene. Povprečna mlečnost molzne krave je znašala 1954. leta 1.038 litrov. V državah z razvito govedorejo pa se mlečnost giblje od 2.500 do 4.000 litrov mleka na leto.

Ing. P. Marković

Proizvodnja volne na prebivalca

Število živine (črni stolpci) in ovac (beli stolpci)

država v vrsto držav s številnejšo govedorejo.

Glede števila goved v povojnem obdobju lahko omenimo dva glavna vpliva: obvezni odkup mesa in sušna leta. Oba ta dva činitelja sta delovala negativno tako na številčno stanje goved kakor tudi na kakovostno sestavo živine. Statistični podatki nam kažejo naslednje gibanje števila živine:

Število goved v tisočih glav	1931	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955
	350	5278	5248	4740	4832	5007	5097	5237

Posebno hude posledice je imela za govedorejo katastrofal-